

EXTERN KVALITETSGRANSKNING av specialiseringstjänstgöring

Östersunds sjukhus

Klinik

Klinisk neurofysiologi

Specialitet

2023-03-27 – 2023-03-27

Datum

Östersund

Ort

Zane U pate

Inspektör

Styrkor

- ST-utbildning i klinisk neurofysiologi i Östersunds sjukhus genomförs med god kvalitet. Kliniken har anställt en specialistläkare med specialistkompetens i klinisk neurofysiologi för handledningssyfte och tjänstgöringsgrad beräknas som ca 75%. Samt det finns kontinuerligt stöd av andra engagerade specialister i klinisk neurofysiologi i Norrlands Universitetssjukhus samt Sundsvalls sjukhus.
- Det finns tillräckligt bredd patientspektrum avseende undersökningar som utförs på kliniken (EMG/ENeG, SEP, EEG). Samt ST-läkaren har tillgång till undersökningmaterial (protokoll, registreringar) utförda i Norrlands Universitetssjukhus och Sundsvalls sjukhus för inlärnings- och kompetensutvecklingssyfte (ökat antal patienter, bredare spektrum diagnoser/frågeställningar) och som ST-läkaren använder.
- Intresserad och stödjande enhetschef.
- Ny utrustning, uppdaterade programvara.
- Goda förutsättningar för att sidoutbilda sig enligt behov (bemötande ledning).
- Tillgång till litteratur, relevanta böcker för egen bruk, samt regelbundna genomgångar av aktuella publikationer tillsammans med huvudhandledare. Inte schemalagd tid för självstudier men tillräckligt tid finns i schemat ("mellan patienterna") för inläsning parallellt med kliniskt arbete.

Svagheter

- Behovsstyrd individuell lösning av ST-utbildning som genomförs i god kvalitet, men med icke-formaliserad samarbete mellan sjukhusen, oklar ansvarsfördelning mellan i ST iblandade aktörer. Förutsättningarna för samarbetet och involverade personer har förändrats under ST-tiden, och följsamhet av de initialt tilltänkta samarbetsprinciperna är oklar.
- Oklar ansvarsfördelning inom SR-skapat: SR i klinisk fysiologi är osäker om hur bör respektive situation kring ST-läkare i klinisk neurofysiologi hanteras, SR i klinisk neurofysiologi har ingen formell mandat att påverka/stödja ST-läkare, HL och EC i Östersund. Uppdragsbeskrivning för granskade klinikens ST-studierektor är övrig och inte innehåller information om att på kliniken tjänstgör ST-läkarna i olika basspecialiteter.
- Man har rekommenderat olika mall för individuellt utbildningsprogram (IUP) över åren som har ledd till användning av flera mallar tillsammans – detta gör svårare att se över situation, korrigera IUP, upptäcka avvikelser i kompetensutvecklingen och sammanfatta, när målbeskrivning är uppfylld. Svårt att granska.
- Intern utbildning är inriktad huvudsakligen i klinisk fysiologi. ST-läkare i klinisk neurofysiologi är inkluderad varken i planeringen eller deltagandet av intern utbildning på den granskade enheten.

Förbättringspotential

- En tydlig beskrivning av samarbete och ansvarsfördelning kring ST-utbildning i klinisk neurofysiologi - med hänsyn till alla aktörer samt med hänsyn till uppfyllelse av målbeskrivning - skulle underlätta styra den ovanliga lösningen av ST-utbildning i klinisk neurofysiologi i Östersunds sjukhus, samt anpassa den initialt tilltänkta processen till ändringar av situation på granskade kliniken samt stödjande kliniker, upptäcka och korrigera avvikelser, säkerställa att alla delar av målbeskrivningen kommer att uppfyllas via den aktuella lösningen. Det är bra med en tydlig och för alla känd ansvarsfördelning mellan involverade ST-studierektorer ifall mer än en studierektor bidrar till råd och stöd för ST-läkaren, HL och EC/VCH. Den lokala ST-studierektor som har en annan specialitet än klinisk neurofysiologi kan bidra för att stödja ST-läkaren i klinisk neurofysiologi (t.ex. för att koordinera samarbetet mellan olika sjukhus, samordna intern utbildning på den granskade enheten och extern utbildning i klinisk neurofysiologi på Norrlands sjukhuset eller andra neurofysiologiska kliniker i Sverige).
- Enligt SOSFS 2015-08 ska VCH bedöma ST-läkares kompetensutveckling. EC/VCH på den granskade kliniken får information om ST-läkares kompetensutveckling från hennes huvudhandledare och ST-studierektor i klinisk neurofysiologi vid Norrlands sjukhuset i Umeå men kan inte själv bedöma ST-läkares kompetensutveckling. Enligt föreskrifter, vid situation där VCH inte är specialist i klinisk neurofysiologi ska en annan specialist i klinisk neurofysiologi förutom ST-läkares huvudhandledare utses för detta.
- ST-läkare i klinisk neurofysiologi är anställd på den granskade kliniken. Hon bör vara delaktig i klinikens interna utbildningen inom ramen av sin kompetens och specialitet. Samordning av detta kan väl ske av den lokala ST-studierektor.
- Man bör ta fram en tydlig mall för IUP som motsvarar föreskriftskrav, och där är det enkelt att göra planering av utbildningsaktiviteter under hela ST-utbildningen, se över de planerade bedömningar och uppfyllda utbildningsmoment, samt enkelt att korrigera programmet.

STRUKTUR

A Verksamheten

Det finns ett skriftligt dokument "Utbildningsplan för läkare - AT, BT och ST" som riktlinjer för utbildningsorganisation inom Jämtland-Härjedalen region. Kliniken följer dessa riktlinjer. För ST i klinisk neurofysiologi följs även Målbeskrivning för klinisk neurofysiologi och Föreningens anvisningar för Målbeskrivningen enligt SOSFS 2015:8. Alla c-delmålen i Målbeskrivningen kan inte uppfyllas bara på respektive enhet, detta görs dock genom samarbete mellan Norrlands Universitetssjukhus i Umeå och Sundsvalls sjukhus (i form av sidoutbildning och klinisk handledning). Som observandum är att detta samarbete inte är formaliserat genom några avtal eller formella överenskommelser.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska genomföras finns.
- Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska utvärderas finns.
- Tjänstgöringen är tillräckligt allsidig.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

B Medarbetarstab och interna kompetenser

Föreskrifter följs i stora delar. Det finns två studierektorer involverade i stöd av respektive ST-läkaren - en som är informell men med specialistkompetens inom klinisk neurofysiologi och den andra som är den formella ST-studierektor men som har specialistkompetens i klinisk fysiologi. Båda studierektorer håller inte regelbunden kontakt med varandra och ansvarsfördelning mellan dem avseende stöd för ST-läkaren och handledaren är oklar. Handledarträff och ST-kollegium sker på granskade kliniken för övriga ST-läkarna, det är dock oklart om ST-läkare i klinisk neurofysiologi huvudhandledare blir involverad i dessa. ST-kollegium för ST-läkare i klinisk neurofysiologi sker i Norrlands Universitetssjukhus där huvudhandledaren deltar. Förutom den huvudhandledaren, som är anställd på granskade kliniken, finns inte några andra specialistläkarna på den granskade kliniken som kan delta i klinisk handledning/ge instruktioner. Däremot deltar flera specialistläkarna i klinisk neurofysiologi i Norrlands Universitetssjukhus samt Sundsvalls sjukhus som kliniska handledarna /instruktörer huvudsakligen. Antal och tillgång av instruktörer påverkas således av bemanningssituation eller organisatoriska förändringar även på de externa klinikerna.

Föreskrift

- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har specialistkompetens i avsedd specialitet.
- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har genomgått handledarutbildning.
- Tillgång till specialistkompetent studierektor med handledarutbildning finns.
- Tillräckligt många läkare med relevant specialitet och kompetens finns för att alla ST ska få adekvat handledning.
- Tillräckligt många läkare och andra medarbetare med relevant kompetens finns för att instruktioner ska kunna ges.

Allmänna råd

- Studierektorn har relevant specialistkompetens.

Kvalitetsindikator

- Generella skriftliga instruktioner för ST-handledning finns.
- Regelbundna handledarträffar för ST-handledarna finns.
- Skriftlig uppdragsbeskrivning för SR finns.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

C Lokaler och utrustning

Ny utrustning, uppdaterad programvara. ST-läkaren har eget rum och arbetsplats.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- A. Adekvat utrustning för diagnostik, utredning och behandling finns.

Kvalitetsindikator

- A. ST-läkarna har tillgång till funktionell arbetsplats.
- B. Tillgång till IT-baserade kliniska beslutsstöd, sökbar vetenskaplig databas, stöd från bibliotek eller FoU-enhet finns.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

PROCESS

D Tjänstgöringens uppläggnig

ST-läkaren har individuellt utbildningsprogram, som korrigeras regelbundet i samråd med huvudhandledare. Utbildningsprogram har ändrat formatet under åren och det finns inte klar konsensus vilket bör man använda. Formatet av det individuella utbildningsprogrammet är inte det samma som för övriga ST-läkarna på kliniken. Klinikens studierektor tar inte del av bedömning av ST-läkaren utan detta görs av den informella ST-studierektor från Norrlands Universitetssjukhuset. Varken klinikens studierektor eller den informella studierektorn utgör något organisatoriskt stöd för enhetschef (som är också ST-läkarna närmaste chef) kring frågor avseende ST-läkarens utbildning i klinisk neurofysiologi. Det finns inga dokument som beskriver hur den informella ST-studierektor från Norrlands Universitetssjukhus stödjer ST-läkaren och huvudhandledaren utan alla överenskommelser är muntliga. Det har varit två personer som har fått ST-studierektorsuppdrag i Norrlands Universitetssjukhus under ST-läkarens utbildningstid. Telefonledes var tillgänglig enbart en av dem.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Det finns skriftliga riktlinjer för hur målbeskrivningen ska uttolkas samt styrande dokument för tjänstgöringens upplägg.
- Jourtjänstgöring/beredskap uppfyller kraven i målbeskrivningen.

Föreskrift

- Alla ST-läkare har individuellt utbildningsprogram som utgår från kraven i målbeskrivningen.
- Det individuella utbildningsprogrammet följs regelbundet upp och revideras vid behov i samråd med SR, HL och ST-läkaren.

Allmänna råd

- SR bör utgöra en organisatorisk stödfunktion till verksamhetschef, handledare och ST-läkare.
- SR bör medverka till utarbetning av ST-läkarnas introduktionsprogram.
- SR bör ta del av verksamhetschefens och handledarens bedömning av ST-läkaren.

Kvalitetsindikator

- Alla ST-läkare får introduktion till tjänstgöringen.
- Tillgång till individuella utbildningsprogram och handledning för de leg läkare utan specialistkompetens som arbetar vid enheten med siktet inställt på ST finns.
- Alla ST-läkare har lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter att uppnå målen i mål-beskrivningen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

E Handledning och uppföljning

Huvudhandledaren är anställd på kliniken för handledning av respektive ST-läkaren. ST-läkaren får det stöd hen behöver - huvudhandledaren är tillgänglig antingen på plats eller telefonledes, samt det finns tillgängliga andra specialister i klinisk neurofysiologi i Norrlands universitetssjukhuset resp Sundsvalls sjukhuset som kan ge nödvändiga instruktioner vid behov. Huvudhandledaren har följt upp sidoutbildning och tjänstgöring på neurofysiologiska kliniken i Norrlands universitetssjukhuset. ST-läkarens kompetensbedömning bedöms kontinuerligt. Det finns tillgängliga olika verktyg för en formativ bedömning som man har introducerat och använt under ST-tiden. ST-läkaren har bedömts i ST-kollegium på neurofysiologiska kliniken i Norrlands universitetssjukhuset, inte på den granskade kliniken. Verksamhetschef på den granskade kliniken är inte specialist i klinisk neurofysiologi, men följer ST-läkarens kompetensutveckling via information från huvudhandledaren. Det individuella utbildningsprogrammet följs upp regelbundet. ST-läkaren har dock tre olika format för det samma utbildningsprogram som gör det svårare att se över alla moment och att göra korrigeringar.

Föreskrift

- Handledningen utgår från det individuella utbildningsprogrammet.
- Det finns en utsedd huvudansvarig handledare för varje ST.
- ST-läkaren har tillgång till handledare under varje utbildningsperiod.
- Fortlöpande bedömning av ST-läkarens kompetensutveckling utifrån målbeskrivningen och utbildningsprogrammet görs under hela ST.
- Kontinuerlig bedömning utförs av verksamhetschef (motsvarande) och huvudsaklig handledare.
- Verksamhetschef (motsvarande) ansvarar för att den kontinuerliga bedömningen dokumenteras.

Allmänna råd

- ST-läkaren bör, utöver handledning, få fortlöpande instruktioner.
- Handledningen är inplanerad i ordinarie tjänstgöringsschema.
- Den huvudansvariga handledaren tjänstgör där ST-läkaren huvudsakligen genomför sin specialiseringstjänstgöring.
- Handledarutbildningen bör omfatta handledning, pedagogik, metoder för bedömning, kommunikation och etik.
- Den fortlöpande bedömningen görs med på förhand kända och överenskomna metoder.
- Påvisade brister i ST-läkarens kompetens leder till en åtgärdsplan.
- Verksamhetschefen eller motsvarande håller regelbundna utvecklingssamtal med ST-läkarna.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarnas sidoutbildning följs upp.
- Varje enhet har en plan för hur ST-läkare som riskerar hamna i svårighet för att uppnå enskilda delmål, sin professionella utveckling generellt eller av personliga skäl, ska kunna hjälpas.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

F Teoretisk utbildning

ST-läkaren har tillgång till bibliotek samt nätverksresurser.Handledaren hjälper till med relevant litteratur och genomgång av artiklar. Kliniken tillåter att ST-läkaren deltar i nödvändig extern utbildning (kurser, ST-utbildningsdagar, andra) för uppfyllelse av Målbeskrivningen. Den externa utbildningen samordnas av den informella ST-studierektor i klinisk neurofysiologi i Norrlands universitetssjukhus, huvudhandledare och ST-läkaren själv. ST-läkare i klinisk neurofysiologi deltar inte i klinikens interna utbildningar. Interna utbildningstillfällen planeras och gäller bara ST-läkarna i klinisk fysiologi. ST-studierektor på den granskade enheten deltar inte i samordning av varken interna eller externa utbildningen för ST-läkaren i klinisk neurofysiologi. ST-studierektor på den granskade enheten och ST-studierektor i klinisk neurofysiologi i Norrlands Universitetssjukhuset håller inte kontakt med varandra utan det är verksamhetschef som håller regelbunden kontakt med huvudhandledaren och sparsam kontakt med ST-studierektor i klinisk neurofysiologi. Teoretiska utbildningen blir inte schemalagda utan schemat tillåter inläsningstid parallellt med dagligt patientarbete. Punkten SR samordnar ST-läkarnas interna och externa utbildning blir uppfyllt genom att den informella/externa SR i Norrlands Universitetssjukhuset samordnar den externa utbildningen.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Teoretiska utbildningsmoment och kurser planeras in i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkarna genomgår den teoretiska utbildning som definieras i det individuella utbildningsprogrammet.

Föreskrift

- SR samordnar ST-läkarnas interna och externa utbildning.

Allmänna råd

- Intern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- Extern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- Tid för regelbundna självstudier planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

G Medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

Föreskrift

- Utbildning erbjuds för att uppnå ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt.
- Goda förutsättningar finns för genomförande av ett skriftligt individuellt arbete enligt vetenskapliga principer.
- ST-läkarnas kompetens i medicinsk vetenskap bedöms fortlöpande och återkoppling sker.
- ST-läkarna ges möjlighet att utveckla kunskap om och kompetens i kvalitets- och patientsäkerhetsarbete.
- Goda förutsättningar finns för att genomföra, dokumentera och redovisa ett kvalitetsarbete.
- ST-läkarens kompetens i kvalitetsutveckling bedöms fortlöpande och återkoppling sker.

Kvalitetsindikator

- ST-läkares genomförda individuella arbeten publiceras eller presenteras vid vetenskapliga möten.
- Tillgång till ett välfungerande doktorandprogram finns.
- Enheten har regelbundna möten där medarbetare diskuterar och kritiskt granskar vetenskaplig litteratur.
- Minst ett, på enheten utfört, självständigt forskningsprojekt har publicerats i vetenskaplig tidskrift eller presenterats vid vetenskapligt möte de senaste två åren.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

H Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

ST-läkarens ledarskapskompetens och kommunikativa kompetensen bedöms och instruktioner ges huvudsakligen av huvudhandledaren.

Föreskrift

- ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla ledarskapskompetens i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i ledarskapskompetens.
- ST-läkarens kompetens i ledarskap bedöms fortlöpande och med återkoppling.
- ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla den kommunikativa kompetensen såväl muntligt som skriftligt i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i kommunikativ kompetens.
- ST-läkarens kommunikativa kompetens bedöms och återkoppling sker.

Allmänna råd

- ST-läkaren bereds möjlighet att undervisa under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att själv handleda under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att delta i inom- eller mellanprofessionell reflektion i grupp.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.